
**VOOR U VERZAMELD UIT 31 600 EDITIES VAN DE “GAZETTE
VAN GENT”.**

**DE VERPLAATSING VAN DE KRUIDTUIN.
DEEL 2 (1898 - 1937)**

23 januari 1898

De bijzondere commissie voor de kruidtuin heeft zich in het park verenigd en ter plaatse de gronden onderzocht waarop de instelling moet komen. Zij sloot zich in grondbeginsel aan bij het ontwerp van de heer schepen Bruneel. Waarschijnlijk zal de grond welke thans door de hofbouwschool wordt gebruikt, ter beschikking van de stad worden gesteld. Zohaast de goedkeuringen van hogerhand ingekomen zijn, zal men de hand aan het werk slaan.

19 februari 1898

De gemengde commissie van de nieuwe kruidtuin, bestaande uit de heren Braun, burgemeester, Bruneel, schepen en Cloquet en Mac Leod, hoogleraars, heeft eenparig besloten de inrichting voor te stellen op de gronden van het park, begrepen tussen de Ledeganckstraat en de Fortstraat, met inbegrip van een deel van de hofbouwschool. De grote zwanenvijver zal benut worden voor het kweken van waterplanten en de brug blijft behouden. De staat komt voor drie vierden tussen.

13 februari 1899

De beheerder van de hogeschool heeft het schepencollege bericht dat de regering de verplaatsing van de kruidtuin naar het park heeft goedgekeurd.

11 maart 1899

Een onderzoek van commodo en incommodo is geopend aangaande de aankoop door de stad voor openbaar nut van eigendommen gelegen achter de Fortstraat, met het oog op de verplaatsing van de kruidtuin naar het park.

16 juni 1899

Een Koninklijk Besluit van 5 juni machtigt de gemeenteraad van Gent de vaste goederen te onteigenen welke nodig zijn voor de verwezenlijking van het plan om de kruidtuin naar het park over te brengen.

27 mei 1900

Men zal eerstdaags beginnen aan de nieuwe gebouwen van de kruidtuin achter de normaalschool, nabij de Ledeganckstraat.

20 oktober 1900

Men is aan de inrichting van de nieuwe kruidtuin begonnen. Het plaatsen van de afsluitingen en een monumentaal ijzeren hekken om de tuin af te scheiden van het park van de citadel werd toegewezen aan de heer Geleyn. Dit werk moet tegen mei 1901 voltooid zijn en zal ongeveer 36 000 frank kosten. In het begin van deze maand is men begonnen aan de inrichting van een gebouw dat moet dienen tot woonst van de hoofdhovenier en zijn helper. Dit

werk werd bij aanbesteding voor 74 000 frank toegewezen aan de heer Poelman en zal tegen januari aanstaande voltooid zijn.

De onderneming van de lokalen wordt tegen 1901 in aanbesteding gelegd en de nieuwe kruidtuin zal gereed zijn begin 1902.

4 mei 1901

De afsluitingsmuur in het park langs de kant van de Ledeganckstraat is bijna geheel bekroond met een sierlijk hekken en laat nu goed de ruimte zien die door de inrichting van de nieuwe kruidtuin zal worden ingenomen. De aanbesteding van de nodige gebouwen voor de tuinkundige hogeschool zal weldra plaatshebben. Het bestek bedraagt 159 000 frank.

29 mei 1901

In de hogeschool heeft de aanbesteding plaatsgehad voor de gebouwen van de kruidtuin. De heer Martiny bood 153 485 frank, de heer D' Havé 162 000 frank.

De heer Martiny heeft voor de opening zijn aanbieding per deurwaarder doen intrekken. De minister zal nu over de kwestie moeten beslissen.

30 juli 1901

De heer burgemeester deelde in de zitting van de gemeenteraad mee, dat de staat een toelage van drie vierden geeft in de kosten voor het bouwen en inrichten van de nieuwe kruidtuin en de eigendom van de tuin eist. Het onderhoud valt ten laste van de stad.

6 augustus 1901

In de zitting van de stedelijke raad volgde de bespreking over het verdrag met de staat aangaande de nieuwe kruidtuin.

De stad blijft eigenares van de grond die zij in overeenkomst van 10 februari ter beschikking gesteld heeft van de staat, om er het volle genot van te hebben als kruidtuin van de hogeschool, alsook van de omringende muur met afsluitingshekken.

De Belgische staat blijft eigenares van het kruidkundig gesticht en de andere gebouwen welke op het terrein reeds bestaan of nog dienen te worden opgericht.

De bomen op de grond van de kruidtuin zullen uitgedaan worden op de kosten

van de staat wanneer zij te oud zijn of hun verdwijning nodig wordt geoordeeld voor het aanbrengen van dicht struikgewas, graspleinen en wegenis of om broeikassen of andere gebouwen op te richten.

2 oktober 1901

Het gedeelte van de nieuwe kruidtuin waaraan thans begonnen is omvat de eigenlijke lokalen voor de hogeschool. De broeikassen en andere afhankelijkheden zullen eerst later worden aanbesteed. De gehele inrichting zal een oppervlakte beslaan van nagenoeg twee en een halve hectare.

De werken, aangenomen door de heer D' Havé voor de som van 153 485 frank, moeten voltooid zijn tegen 1 januari 1903.

De gevel van het hoofdgebouw geeft uit op de Ledeganckstraat. Het bestaat uit een middendeel met twee verdiepingen en twee zijdelen met één verdieping. Het geheel is 47 meter lang en 40 meter diep, het middendeel 15 meter hoog.

De voorgevel zal opgetrokken worden in witte baksteen van Nieuwpoort, versierd met menige ornamenten. Op het gelijkvloers worden de boekerij, een laboratorium, een kabinet voor de leraars, een groot auditorium met amfitheater en een werkhuis ingericht, dat voortloopt onder het stelsel van trapbanken. Aan de achterkant van de gebouwen komen de portierswoning en twee grote zalen voor de planten- en kruidenverzamelingen. De verdieping van het middengebouw zal nog twee laboratoria bevatten. Deze zalen zullen heel waarschijnlijk bij middel van het stelsel Hennebique onbrandbaar worden vervaardigd.

Aan het uiteinde van het hoofdgebouw strekt zich in schuine richting een tweede gebouw uit van 30 meter lengte en 11 meter breedte, dat een groot laboratorium bevat. Aan het uiteinde komt een versierde gevel met paviljoen en zitplaatsen welke uitgeeft op de door de kruidtuin ingenomen vijver, wat een zeer lief uitzicht zal aanbieden.

Bovenop dit gebouw komt een fraai torentje, gans in lood en op een hoogte van ongeveer 20 meter bekroond met een windwijzer.

De vouten van heel de inrichting zullen in gewone maar verschillend gekleurde baksteen zijn. De gebouwen worden bedekt met schalies in gele, zwarte en purperen kleuren, afgewisseld met keramiek waarmee allerlei figuren zullen worden gemaakt.

De prachtige gebouwen werden ontworpen door de kundige bouwmeester Louis Cloquet, professor aan de hogeschool, die ook gezorgd heeft voor de plans van de nieuwe klinieken aan de Bijloke en het posthotel aan de Korenmarkt. Ze zullen een bewijs te meer geven van zijn talent.

De werken worden met veel ijver voortgezet. Pas op het einde van augustus begonnen zijn bijna alle grondvesten van de hoofdgebouwen reeds tot boven de grond.

Men werkt voor het ogenblik met 40 tot 50 arbeiders, doch dit getal zal verhoogd worden zodra men aan de eigenlijke grote werken zal beginnen.

De heer burgemeester, die maandag van zijn reis in Rusland is teruggekeerd, heeft de werf bezocht en zijn voldoening uitgedrukt over de snelle vordering.

7 november 1902

In de maand februari 1901 heeft de stad mededeling bekomen van de plans welke door de bouwkundige Cloquet werden opgemaakt voor de gebouwen van het hogeschoolgesticht, verbonden aan de nieuwe kruidtuin.

Het schepencollege heeft dit ontwerp niet ten volle kunnen goedkeuren. Het heeft bij de regering uitdrukkelijk voorbehoud gemaakt over de algemene stijl, die stellig zal gehekeld worden.

Door het gebruik van zeer kostbare materialen zullen de gebouwen overigens veel meer geld kosten dan het behoeft. Het dak zal een buitengewone oppervlakte beslaan, hetgeen grote uitgaven aan onderhoud zal veroorzaken.

7 februari 1903

Een geschil tussen de stad en de staat over de broeikassen van de kruidtuin zal spoedig bijgelegd zijn. De tuin wordt over een paar jaren voor het publiek geopend.

17 mei 1903

Maandag heeft in de bijzondere school van de burgerlijke genie in de Plateaustraat de aanbesteding plaatsgehad voor het opbouwen van grote broeikassen voor de teelt van uitheemse planten in de nieuwe kruidtuin van de Ledeganckstraat. De heer Van Herreweghe van Gent deed met 168 412 frank de laagste aanbieding.

6 juni 1903

Het stadswater voor de hovingen van de kruidtuin zal geleverd worden tegen 600 frank per jaar. Voor de gebouwen tegen 20 centiemen de kubieke meter.

24 januari 1905

De heer Vander Linden, opzichter-beheerder van de hogeschool en Bruneel, schepen van de stad Gent, zijn wederzijds overgegaan tot de overlevering aan de stad van de gewezen kruidtuin op de Steendam en de nieuwe in het park aan de staat.

De nieuwe kruidtuin beslaat een oppervlakte van 3 ha 53 a, de oude was maar 1 ha 25 a groot. De beplantingsdienst is op de grond van de oude tuin dadelijk begonnen met de inrichting van een square, in afwachting dat men er de nodige straten aflijnt om er een nieuwe wijk te maken. In alle geval zal men de eeuwenoude bomen sparen.

5 augustus 1905

Zeventig dagbladschrijvers van verschillende landen brengen morgen te Gent een bezoek aan de merkwaardige gebouwen en de nieuwe kruidtuin in het park. De heer Mac Leod, bestuurder, zal hen opwachten en alle gewenste inlichtingen geven.

12 juni 1906

Reeds dikwijls is gevraagd waarom de nieuwe kruidtuin, aangelegd in een gedeelte van het park, niet zoals de vroegere op de Steendam voor het publiek geopend wordt. De heer Burvenich, leraar bij de hof- en landbouwschool, aanziet dit om verscheidene redenen als onmogelijk.

Hij zegt dat slechts een zeer klein deel zonder nadeel ter beschikking van het publiek kan worden gesteld. Hij heeft reeds een afschrik van een openbaar bezoek, als hij er aan denkt dat het zoontje van één van zijn voorgangers dood viel, na in de tuin vergiftigd fruit te hebben geplukt en opgegeten.

Het bezoek aan de serren is ook moeilijk, doordat men elke groep bezoekers zou moeten doen vergezellen. De kruidtuin moet blijven wat hij is, een prachtige en zo volledig mogelijke verzameling. De toegang moet wel mogelijk worden gemaakt voor de personen die er uit wetenschappelijk belang heenkomen.

De heer Burvenich heeft er niets op tegen dat men de inrichting op zekere feestdagen laat bezoeken, maar ze voor het publiek openstellen is kostelijk voor de verwarming van de serren, nadelig voor degenen die willen studeren en gevaarlijk voor de kinderen die er aan schier onvermijdelijke ongelukken zijn blootgesteld.

17 augustus 1906

Voortaan zal op zondag van 8 uur 's morgens tot 's middags de kruidtuin toegankelijk zijn voor het publiek, met uitzondering van de serren, de oranjerie en het proefveld. Bij grote toeloop in het park zal de tuin gesloten blijven.

1 september 1919

De heer De Bruyne, schepen van de stad Gent en leraar aan de faculteit der wetenschappen van de hogeschool, had de gekwetsten van het hospitaal van Hoogstade die thans in het krijgsgasthuis van het Feestpaleis verblijven verzocht, een bezoek te brengen aan de kruidtuin, de serren en de verschillende lokalen welke onder meer de schone verzamelingen vruchten bevatten van een geheel leven van werkzaamheid door wijlen professor Mac Leod. De bezoekers werden geleid door de heer Arthur Impens, cultuuroverste, die hun alle gewenste inlichtingen gegeven heeft.

Op het ogenblik van afscheid deelde de heer Impens de gekwetsten mee dat het hun toegelaten is tekeningen of schilderijen te maken onder de frisse schaduw van de hof. De gekwetsten bedankten van harte allen die hun dat genoegen hadden gedaan.

2 juni 1921

De plantentuin van de hogeschool in het park van de citadel zal vanaf 5 juni 's zondags van 9 tot 12 uur weer voor het publiek toegankelijk zijn. Kinderen beneden de 12 jaar die niet in gezelschap zijn van volwassen personen worden niet toegelaten. Het is streng verboden de planten te beschadigen of honden mee te nemen.

20 juni 1923

De bond der oud-leerlingen van de staatshofbouwschool van Gent heeft vernomen dat de lokalen die thans in gebruik zijn door de tuinbouwschool, te beginnen van 1 september aan de normaalschool zullen afgestaan worden en er tevens sprake van is de tuinbouwschool af te schaffen.

De bond doet een oproep tot de openbare mening opdat die maatregel tegen het oudste gesticht van zijn soort niet ten uitvoer zou worden gebracht.

10 juni 1926

Vanaf 13 juni zullen zekere serren van de plantentuin iedere zondag van 9 tot 12 uur en iedere donderdag van 14 uur 30 tot 17 uur 30 voor het publiek openstaan.

Het is streng verboden bloemen, scheuten of planten weg te nemen. Overtreders zullen vervolgd worden. Dit gebod is des te meer gewettigd, daar zekere giftige planten grote gevaren kunnen opleveren.

11 november 1931

Men is in het park volop bezig het gedeelte van de wal te reinigen nabij de brug aan de Emiel Clauslaan. Verscheidene karren zand en aarde zijn er reeds uitgehaald.

Werklieden zijn begonnen aan het afbreken van de broeikassen van de universitaire kruidtuin. Zij moeten alle tot op de grond gesloopt en daarna gemoderniseerd worden in beton in plaats van metselwerk. Alles zou toekomend jaar in december moeten voltooid zijn.

8 april 1933

Maandag 24 april, tijdens de Floraliën, zullen de nieuwe broeikassen in de plantentuin van het Botanisch Instituut der Rijksuniversiteit te Gent officieel in gebruik worden genomen. Er zal om 10 uur 30 vergaderd worden in de collegezaal, Ledeganckstraat 31.

26 april 1933

Bij de opening van de broeikassen in de plantentuin liet een rondgang in de nieuwe serren toe er de harmonische lijnen en de passende indeling van te waarderen. De grootste belangstelling ging natuurlijk uit naar de serre van de Victoria Regia, maar ook de kassen met agaven, cactussen, varens en palmen kregen veel aandacht.

Daarna werd de proeftuin in ogenschouw genomen, waar alles stelselmatig volgens soorten is ingedeeld en toen was het de beurt aan allerlei laboratoria, herbariums, boekenzalen en vooral de modellenverzameling die grotendeels aan professor Mac Leod te danken is.

11 januari 1935

Zaterdagavond is van 7 uur 30 tot 9 uur 30 de plantentuin toegankelijk voor het publiek. De wintertuin en de warme serren kunnen er bij elektrische verlichting bezocht worden. Ingang langs de Ledeganckstraat 35.

31 maart 1936

Het bestuur van de rijksuniversiteit van Gent laat weten dat gezien de bijval van het laatste avondbezoek aan de plantentuin, op 19 april de tropische serre elektrisch zal verlicht zijn en kosteloos voor het publiek open zal staan. Toegang langs de Ledeganckstraat en de Emiel Clauslaan.

3 juli 1936

Vrijdag zal in de plantentuin van 21 tot 22 uur de bloeiende Victoria Regia te bezichtigen zijn. Alle serren zijn verlicht.

4 september 1937

De Rijksmiddelbare Tuinbouwschool, in 1847 opgericht, werd in 1889 ondergebracht in een vleugel van de staatsnormaalschool aan de Hofbouwlaan te Gent en in 1923 afgeschaft uit reden van spaarzaamheid.

In 1931 werd ze onder het bestuur van de heer Delbeke nieuwe levenskracht ingeblazen. In 1933 ging de school over naar het Ministerie van Onderwijs. Dit feit was van overwegend belang voor het bestendigen van haar bestaan. Het ministerie zag in dat de zetel van de wereldberoemde Gentse Floraliën een tuinbouwschool diende te bezitten, waardig aan haar vermaarde culturen. Na 90 jaren bestaan beschikt de school eindelijk over eigen gebouwen, eigen terreinen en degelijk onderwijsmateriaal. In oktober zal de Gentse tuinbouwschool definitief worden ondergebracht in de nieuwe lokalen langs de Brusselsesteenweg te Melle op het gehucht Zwanenhoek, in volle centrum van het hofbouwbedrijf.

Erik De Keukeleire

Fragmenten uit “De Gentse citadel en het Citadelpark - deel 1 (1819-1907)”, 340 pagina’s en “deel 2 (1908-1940)”, 320 pagina’s, oktober 2004, uitgaven in eigen beheer.